

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

Цивільного захисту
(назва факультету/підрозділу)
Соціально-гуманітарних дисциплін
(назва кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИЦСЦИПЛІНИ

«РЕЛІГІЄЗНАВСТВО»

(назва навчальної дисципліни)

вибіркова навчальна дисципліна

за освітньо-професійною програмою – «Екстремальна та кризова
психологія»

назва освітньої програми

підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

найменування освітнього ступеня

у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

код та найменування галузі знань

за спеціальністю 053 «Психологія»

код та найменування спеціальності

мова навчання – українська

Рекомендовано кафедрою
соціально-гуманітарних дисциплін
на 2024 – 2025 навчальний рік.
Протокол від «28» серпня 2024 року № 13

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни
«Релігієзнавство»
(назва навчальної дисципліни)

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

1. Анотація

Релігієзнавство – це комплексна і відносно самостійна галузь знань, що складалася, починаючи з XIX ст. на межі філософії, соціології, історії, психології, антропології, етнології, археології, географії та інших наук. Релігієзнавство, як гуманітарна наука, вивчає закономірності виникнення, розвитку та функціонування релігії, її склад та компоненти, місце в історії людства, взаємозв'язок та взаємодію різних релігій і галузей культури.

Акцентуючи увагу на світоглядних аспектах про людину, суспільство, світ, надприродне, релігієзнавство одночасно спирається й на досягнення сучасної науково-технічної думки. Викладання та засвоєння релігієзнавства є великим внеском у гуманітаризацію освіти. Вивчення курсу релігієзнавства сприяє оволодінню досягненнями світової та української культури, дає студентам всебічні знання про релігію і церкву, богослов'я і віруючих, процеси сакралізації й секуляризації у світі й в українському суспільстві, допомагає самовизначитись у світоглядних проблемах, формує духовні інтереси та ціннісну орієнтацію.

Курс релігієзнавства також має важливе значення для національно-духовного виховання студентів, вироблення у них навиків самостійного аналізу міжконфесійних взаємин, формування почуття толерантності, а також відповідальності за дотримання конституційних положень про свободу совісті в Україні. Як особлива складова системи духовної діяльності релігія відіграє важливу роль у процесі професійної підготовки студентів, які готуються до наукової діяльності в галузі фундаментальних сучасних науково-технічних досліджень чи впроваджуватимуть ці дослідження в своїй майбутній професійній діяльності.

«Релігієзнавство» формує систему знань про релігійні феномени, закономірності виникнення, розвитку і функціонування релігії, її основні форми, для вироблення уміння аналізувати конкретні форми взаємодії релігійно-церковного комплексу з культурою, мораллю, правом, політикою, що історично склалися у межах різних культурно-конфесійних традицій.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Вороновська Людмила Григорівна, доцент кафедри суспільних наук факультету цивільного захисту, кандидат філософських наук, доцент
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет 413. Номер телефону: 050-944-18-81
E-mail	Людмила Вороновська <voronovska_liudmyla@chipb.org.in>

Наукові інтереси	Стосуються проблематики розвитку професійних компетенцій, комунікації.
Професійні здібності	Організаційні та комунікативні якості; навички навчання та викладання; навички організації та здійснення наукової діяльності; досвід проектної роботи.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Кандидат філософських наук за спеціальністю 09.00.11 «Релігієзнавство». Автор та співавтор 4 колективних монографій, понад 30 наукових фахових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях.

2. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті інституту (<https://chipb.dsns.gov.ua/ua/Osvitnya-diyalnist.html>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щовівторка з 14.00 до 15.00 в кабінеті № 245. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

3. Мета вивчення дисципліни

Метою курсу є підвищення духовного і культурного рівня студентів шляхом ознайомлення їх з «позачасовими цінностями» трьох світових релігій, таких як буддизм, християнство, іслам. Залучення студентів до пошуку оптимальних шляхів зняття релігійних суперечностей, ефективних способів вирішення містичних та етнорелігійних конфліктів, збереження духовної стабільності. Сприяння формуванню у студентів навиків ведення політичних дискусій, розвитку уміння бути толерантними до різних точок зору в умовах духовного плюралізму, вести пошук компромісів і таке інше. Сприяння підвищенню духовної культури студентської молоді.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

- основних теоретичних положень дисципліни;
- причин виникнення і функціонування релігії;
- принципів і методів дослідження релігійних феноменів;
- світоглядно-гуманістичного змісту вільнодумства.

уміння:

- відрізнити релігійні явища від інших видів духовного життя;
- впізнавати релігійний текст і ототожнювати його з певним релігійним рухом;
- бути здатним зробити загальну характеристику релігійного явища;

– толерантно ставитися до будь-якої релігійної або ж атеїстичної позиції.

В умовах побудови правового демократичного суспільства і створення української державності особливого значення набуває підготовка не просто фахівця, а особи з широким діапазоном світоглядної орієнтації, яка б спроможна була приймати рішення не тільки з суто фахових питань, а й з політичних, етичних та світоглядних. Релігієзнавство як наукова і навчальна дисципліна тісно пов'язане з усім колом інших суспільних наук, перш за все з філософією та культурологією.

комунікацію:

- здатність працювати в команді;
- здатність мотивувати людей та рухатися до нової мети;
- донесення до свого соціального оточення ідей, проблем, власного досвіду та аргументації;
- збір, інтерпретація та застосування даних;

відповідальність та автономію:

- здатність працювати автономно;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність приймати обґрунтовані рішення.

4. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	<i>обов'язкова загальна</i>	<i>обов'язкова загальна</i>
Рік підготовки	2024-2025	2024-2025
Семестр	1	1
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	3,0	3,0
- кількість модулів	2	2
- загальна кількість годин	90	90
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)	22	6
- практичні заняття (годин)	-	-
- семінарські заняття (годин)	24	2
- лабораторні заняття (годин)	-	
- курсовий проект (робота) (годин)	-	
- інші види занять (годин)	-	
- самостійна робота (годин)	44	82
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-	-

- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	Екзамен	Екзамен
--	---------	---------

5. Передумови для вивчення дисципліни

Пререквізити: філософія і засади логіки, історія та культура України.

Постреквізити: соціальна психологія, конфліктологія, основи соціально-психологічної реабілітації, екстремальна та кризова психологія, захист прав людини, психологічна культура професіонала, психологія діяльності в особливих умовах.

6. Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Екстремальна та кризова психологія» вивчення навчальної дисципліни «Релігієзнавства» повинно забезпечити:

– досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	Абревіатура
Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	ПР 16
Теоретично аналізувати та пояснювати класичні й сучасні концепції соціогуманітарного знання як фактору формування професійних мотиваційно-сміслових утворень працівників.	ФР 26

– формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	Абревіатура
Навички міжособистісної взаємодії.	ЗК 8
Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.	СК 3

7. Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. РЕЛІГІЄЗНАВСТВО

Змістовий модуль 1. Вступ до релігієзнавства

Тема 1. Релігія як сфера духовних феноменів людства. Поняття і види релігій, їх роль у житті суспільства.

Релігія як предмет дослідження, поняття релігії. Структура сучасних релігій. Основні теорії походження релігій (теологічні, філософські, соціологічні та інші концепції). Сутність, складові частини та функції релігії.
Література: [Баз.: 1, 10-12, 20. Доп.: 10, 23, 26, 30-37, 40]

Тема 2. Релігієзнавство як наука, її виникнення та розвиток. Вільнодумство й атеїзм.

Підходи у вивченні релігійних феноменів. Історія становлення релігієзнавчої науки. Філософські і філологічні дослідження духовних феноменів та виділення окремої галузі гуманітарного знання. Релігія як об'єкт дослідження у філософії, психології, соціології, філології та релігієзнавства. Традиційна та новітня методології релігієзнавчої науки. Специфіка релігієзнавства. Основні принципи дослідження. Виникнення та розвиток вільнодумства і атеїзму.

Література: [Баз.: 1, 10-12, 20. Доп.: 10, 23, 26, 30-37, 40]

Змістовий модуль 2. Загальна характеристика релігій світу

Тема 3. Класифікація релігій. Первісні вірування.

Характеристика релігій світу, їх класифікація та географія.

Первісні вірування: магія, фетишизм, анімізм, анімалізм, аніматизм, тотемізм, землеробський культ, шаманізм.

Література: [Баз.: 1, 10-12, 20. Доп.: 7, 16, 22, 23, 26, 30, 45, 47]

Тема 4. Ранні національні релігії. Дохристиянські вірування давніх слов'ян.

Визначення національно-державних релігій та їх поділ. Особливості ранніх національно-державних релігій. Спільні риси релігійних систем Стародавнього Світу. Релігії давньої Месопотамії, давнього Єгипту, стародавніх Греції та Риму. Релігійні уявлення стародавніх слов'ян. Дохристиянські вірування: початкові вірування, небесні світила, вогонь, земля, вода, повітря, рослинний і звіриний світи, дивовижні звірі та птахи. Українська мітологія. Головнідохристиянські Боги. Українська демонологія. Дохристиянська Богослужба. Відунство й повір'я. Стародавні народні свята. Двовір'я. Вдача й суспільне життя наших предків.

Література: [Баз.: 1, 10-12, 20. Доп.: 7, 16, 22, 23, 26, 30, 45, 47]

Тема 5. Пізні національні релігії.

Спільні особливості пізніх національно-державних релігій. Форми релігійного життя різних народів. Іудаїзм, хасидизм, каббала. Релігії Давньої Індії: ведична релігія, брахманізм, індуїзм, вишнуїзм, шиваїзм, сикхізм, джайнізм. Релігії Давнього Китаю: даосизм, конфуціанство. Релігії Давньої Японії: синтоїзм. Давньоіранські релігії: мітраїзм, анахітизм, зороастризм.

Література: [Баз.: 1, 10-12, 20. Доп.: 7, 16, 22, 23, 26, 30, 45, 47]

Тема 6. Світові релігії. Буддизм.

Загальна характеристика світових релігій. Буддизм як світова релігія. Історія буддизму. Священні книги буддизму, палійський канон («Типітака»). Основний зміст буддистського віровчення – доктрина «визволення»; учення про чотири шляхетні істини; Буття як страждання; концепція дхарм; ідея особистого спасіння у Тхераваді (ідеал архата) та загального спасіння в Махаяні (ідеал Бодхисатви). Пантеон буддистських божеств. Богослужіння в буддизмі. Буддистські монастирі і монахи. Чань- (дзен-) буддизм, його ідейний зміст та вплив на східну (Китай, Японія) та західну культуру. Тибетський ламаїзм як довершена форма буддизму.

Література: [Баз.: 1, 10-12, 20. Доп.: 6, 12, 20, 21, 30, 35, 54]

Тема 7. Зародження та розвиток ісламу.

Історія ісламу. Коран – священна книга мусульман. Віросповідальні та культові засади ісламу (аркан аль-іслам): Шахада – мусульманський «символ віри»; молитва, піст, податок на користь бідних, паломництво до Мекки – «стовпи ісламу». Священна війна проти невірних (джихад, газават) – релігійний обов'язок правовірних мусульман. Шаріат. Настанови та заборони ісламу. Мусульманські свята і обряди.

Література: [Баз.: 1, 10-12, 20. Доп.: 13, 19, 24, 27, 28, 39]

Тема 8. Християнство. Витоки та значення іудаїзму.

Історичні, культурні, релігійні та політичні передумови й чинники виникнення християнства. Новий Заповіт – основне джерело християнського віровчення. Життєвий шлях і релігійно-етичне вчення Ісуса Христа. Поява християнських громад (30 – 70 – ті рр.), гоніння на перших християн. Розвиток церковних інституцій та становлення церковної ієрархії. Перші єретичні рухи: гностики і монофізити. Перетворення християнства на офіційну релігію Римської імперії за часів Костянтина. Культурні, політичні і економічні причини розбіжностей між Римом і Костянтинополем. Велика схизма 1054 р.

Загальні риси християнського віровчення: особливість християнського монотеїзму – вчення про триєдність Бога; Біблія як божественне одкровення; учення про кінець світу; співвідношення духовного і тілесного; вчення про першородний гріх та очищення від нього через хрещення; Боголюдина Ісус Христос – спаситель і спокутник; християнські таїнства.

Література: [Баз.: 1, 10-12, 20. Доп.: 3, 5, 38, 53]

Тема 9. Новітні релігійні течії.

Класифікація головних типів (напрямів, груп) релігійного модернізму (неорелігій, НРТ, НРР) та характеристика діяльності їх міжнародних релігійних організацій. 13 Характер віровчення і діяльності найбільш поширених новітніх релігій (неорелігій) та НРТ, НРР. Неохристиянство. Неоорієнталізм. Синкретичні, квазінаукові та деструктивні релігійні течії.

Література: [Баз.: 1, 10-12, 20. Доп.: 15, 30, 36, 50]

Тема 10. Свобода совісті як загальнолюдська цінність.

Історичні форми критичного розгляду релігії: Вільнодумство Давнього світу, Середньовіччя, епохи Відродження, Атеїзм як радикальна форма вільнодумства. Сутність свободи совісті й умови її забезпечення: Совість, Свобода релігії, Свобода віросповідання, Свобода в релігії, свобода церкви. Реалізація принципів свободи совісті в Україні під час війни.

Література: [Баз.: 1, 10-12, 20. Доп.: 15, 30, 36, 50]

Контрольна робота за змістовими модулями 1 – 2

Диференційований залік

8. Розподіл дисципліни в годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

Назви змістових модулів і тем	Очна (денна) форма				
	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
лекції		семінари (практичні) заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота	
МОДУЛЬ 1 «РЕЛІГІЄЗНАВСТВО»					
Змістовий модуль 1. Вступ до релігієзнавства					
Тема 1. Релігія як сфера духовних феноменів людства. Поняття і види релігій, їх роль у житті суспільства.	8	2	2	4	-
Тема 2. Релігієзнавство як наука, її виникнення та розвиток. Вільнодумство й атеїзм.	8	2	2	4	-
Змістовий модуль 2. Загальна характеристика релігій світу					
Тема 3. Первісні вірування. Національні, світові, нетрадиційні релігії та неорухи.	9	2	2	5	
Тема 4. Характеристика національно-державних релігій. Ранні та пізні національно-державні релігії.	9	2	2	5	
Тема 5. Дохристиянські вірування українського народу.	9	2	2	5	
Тема 6. Світові релігії. Буддизм.	9	2	2	5	-
Тема 7. Зародження та розвиток ісламу.	9	2	2	5	-
Тема 8. Християнство. Витоки та значення іудаїзму	9	2	2	5	-
Тема 9. Новітні релігійні течії.	9	2	2	5	-
Тема 10. Свобода совісті як загальнолюдська цінність.	7	2	-	5	
Контрольна робота за модулем 1	2	-	-	-	2

Залік	2	-	2	-	-
ВСЬОГО	90	20	22	48	2

Назви змістових модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма				
	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		лекції	семінари (практичні) заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота
МОДУЛЬ 1 «РЕЛІГІЄЗНАВСТВО»					
Змістовий модуль 1. Вступ до релігієзнавства					
Тема 1. Релігія як сфера духовних феноменів людства. Поняття і види релігій, їх роль у житті суспільства.	4	-	2	2	-
Тема 2. Релігієзнавство як наука, її виникнення та розвиток. Вільнодумство й атеїзм.	2	-	-	2	-
Змістовий модуль 2. Характеристика релігій					
Тема 3. Первісні вірування. Національні, світові, нетрадиційні релігії та неорухи.	10	-	-	10	-
Тема 4. Характеристика національно-державних релігій. Ранні та пізні національно-державні релігії.	10	-	-	10	-
Тема 5. Дохристиянські вірування українського народу.	12	2	-	10	-
Тема 6. Світові релігії. Буддизм.	10	-	-	10	-
Тема 7. Зародження та розвиток ісламу.	10	-	-	10	-
Тема 8. Християнство. Витоки та значення іудаїзму	12	2	-	10	-
Тема 9. Новітні релігійні течії.	10	-	-	10	-
Тема 10. Свобода совісті як загальнолюдська цінність.				10	
Залік	2	-	2	-	-
ВСЬОГО	90	4	2	84	-

9. Індивідуальні завдання (орієнтовна тематика індивідуальних завдань):

З навчальної дисципліни «Релігієзнавство» в якості виконання індивідуальних завдань для здобувачів вищої освіти запропоновано виконання рефератів. Тематика рефератів повинна мати гуманітарно-просвітницьку та релігієзнавчу спрямованість. Окрім запропонованих для написання тем здобувач може обрати власну, довільну тему. Відпрацьоване індивідуальне завдання є елементом допуску до здавання підсумкового контролю за навчальною дисципліною та відноситься до категорії відпрацьованих звітних матеріалів навчання за даною навчальною дисципліною. Реферат відпрацьовується кожним здобувачем вищої освіти відповідно до вказівок стосовно написання рефератів. Викладачем оцінюється розуміння здобувачем вищої освіти висвітленої теми, послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість у правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), вміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Детальний опис форм, вимоги до виконання та критерії оцінювання індивідуальних завдань та/або самостійної роботи здобувачів викладені у методичних вказівках для самостійного вивчення дисципліни «Релігієзнавство».

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань (рефератів).

1. Боги та герої у давньогрецькій міфології.
2. Види та принципи магії.
3. Виникнення та історичний розвиток буддизму.
4. Виникнення української греко-католицької церкви.
5. Витоки індуїзму.
6. Вільнодумство – активна творча праця розуму.
7. Віра як релігійний феномен.
8. Вірування аборигенів Австралії та Океанії.
9. Вселенські собори та їх значення в історії християнства.
10. Вчення буддизму про перевтілення.
11. Головні риси нетрадиційних релігій.
12. Дао і даосизм у Китаї.
13. Дзен-буддизм та його вплив на розвиток європейської культури середини ХХ ст.
14. Діяльність пророка Магомета (Мухаммеда) і формування віровчення ісламу.
15. Доктринальні особливості православ'я.
16. Доктринальні та культові особливості ісламу.
17. Доктринальні та культові особливості католицизму.
18. Духовність Махатми Ганді.

19. Загальна характеристика виробничої магії.
20. Залишки язичницьких звичаїв і свят у православній українській культурі.
21. Зародження Реформації.
22. Зороастризм.
23. II Ватиканський собор.
24. Інквізиція: її сутність та історія.
25. Інститут шаманізму і його роль у первісному суспільстві.
26. Ісламська містика: сутність і особливості.
27. Історія папства.
28. Історія руського іконопису.
29. Історія становлення Української автокефальної православної церкви.
30. Історія створення Корану.
31. Історія хрещення Русі.
32. Ісус Христос як історична постать і релігійний діяч.
33. Іудаїзм – перша історична форма монотеїзму.
34. Каббала: історія та основні ідеї.
35. Католицькі чернецькі ордени.
36. Класифікація етнічних релігій.
37. Конфуціанство як духовна основа китайської культури.
38. Коран – священна книга мусульман.
39. Літургія, її релігійне значення.
40. Лютеранство й кальвінізм.
41. Мартін Лютер – ідеолог Реформації.
42. Міфологія давньої людності України.
43. Морально-етичні засади джайнізму.
44. Нетрадиційні релігії в Україні.
45. Нірвана та її сутність.
46. Основні православні свята та їх релігійне значення.
47. Основні риси римської релігії.
48. Особистість Будди.
49. Особливості буддійського вчення про —чотири шляхетні істини||.
50. Особливості закону про свободу совісті та релігійні організації в Україні.
51. Особливості релігійних уявлень стародавніх іранців (маздеїзм).
52. Особливості становлення православної церкви в Україні.
53. Первісні форми релігійного життя: магія та фетишизм.
54. Первісні форми релігійного життя: землеробські культури.
55. Первісні форми релігійного життя: тотемізм.
56. Первісні форми релігійного життя: шаманізм.
57. Понтифікат Папи Іоанна Павла II.
58. Правове регулювання релігійного життя в Україні.
59. Православна ікона, її історія.
60. Православні конфесії в Україні: історія, сучасність, перспективи.
61. Праця М.Вебера – Протестантська етика і дух капіталізму.

62. Проблема православ'я в сучасній Україні.
63. Проблема свободи в ісламі.
64. Проблема спасіння та особливості її вирішення у буддизмі.
65. Протестантські церкви в Україні.
66. Раннє християнство.
67. Релігійна система давніх кельтів та германців.
68. Релігійне життя Стародавнього Риму.
69. Релігійне життя Стародавньої Греції.
70. Релігійне мистецтво у західному християнстві.
71. Релігійні традиції Японії.
72. Релігійні уявлення стародавніх слов'ян.
73. Релігійні уявлення та реформа у Давньому Єгипті.
74. Релігійно-етичне вчення Ісуса Христа.
75. Релігія народів Давнього Дворіччя.
76. Релігія народів доколумбової Америки.
77. Реформаторський рух Жана Кальвіна.
78. Розвиток соціальної доктрини католицизму.
79. Розкол християнських церков 1054 року.
80. Роль апостола Павла у формуванні християнської церкви.
81. Роль жінки в релігії.
82. Роль Папи римського в католицькій церкві.
83. Сикхізм.
84. Сіддхартха Гаутама – засновник буддизму.
85. Способи нового об'єднання християнської церкви. Унії.
86. Старообрядництво і його основні течії.
87. Структура релігієзнавства.
88. Сутність віровчення і культу іудаїзму.
89. Сучасна релігійна ситуація в Україні.
90. Сучасний протестантизм в Україні.
91. Табу в системі соціальної регуляції поведінки.
92. Таїнства та їх релігійне значення.
93. Творчість українських іконописців.
94. Уявлення давніх месопотамів.
95. Уявлення про душу і дух в історії культури.
96. Тгеравада та махаяна – основні напрямки буддизму.
97. Християнські релігійні свята та обряди.

10. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: диференційний залік, стандартизовані тести, реферати, есе, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

11. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

**Таблиця відповідності результатів оцінювання знань
з навчальної дисципліни за різними шкалами**

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	4-бальна шкала
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

12. Форми поточного та підсумкового контролю.

Форми поточного та підсумкового контролю, які застосовуються під час вивчення навчальної дисципліни «Релігієзнавство»:

Поточний контроль засвоєння вивченого матеріалу здійснюється на кожному семінарському занятті шляхом проведення усного опитування. Він призначений для перевірки якості засвоєння попередньо викладеного навчального матеріалу, стимулювання навчальної роботи здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль може проводитися наступними способами:

– усне опитування – застосовується під час проведення навчальних занять з метою визначення рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу попереднього заняття;

Модульний контроль є компонентом поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачами вищої освіти модульного контрольного завдання. Під час вивчення навчальної дисципліни «Релігієзнавство» проводиться один модульний контроль для здобувачів денної та заочної форм навчання.

Підсумкова оцінка за вивчений модуль визначається як сума поточних оцінок (балів) за вивченим модулем. Оцінювання кожного модуля необхідно проводити таким чином, щоб звітність за результатами засвоєння модуля була як за обов'язкові види робіт так і за допоміжні завдання (активність та успішність здобувачів вищої освіти під час проведення семінарів (для денної форми навчання), відпрацювання рефератів, доповідей, презентацій тощо).

Підсумкова оцінка визначається за результатами отриманих модульних оцінок (балів) за усі модулі та відповіді на диференційному заліку.

З навчальної дисципліни «Релігієзнавство» підсумковою формою контролю є диференційний залік по завершенню вивчення навчальної дисципліни (1-й семестр).

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю якого є:

- диференційний залік

Очна форма										
Розподіл балів										
Модуль 1										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Модульна контрольна робота
5	5	5	5	5	6	6	6	6	6	10
Індивідуальна самостійна робота						Підсумковий контроль (диференційний залік)				Сума балів за дисципліну
5						30				100

Заочна (дистанційна) форма										
Розподіл балів										
Модуль 1						Модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Модульна контрольна робота
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60
Індивідуальна самостійна робота						Підсумковий контроль (диференційний залік)				Сума балів за дисципліну
10						30				100

14. Засоби провадження освітньої діяльності

При вивченні навчальної дисципліни «Релігієзнавство» здебільшого заняття проводяться в аудиторіях загального користування.

На зовнішньому інформаційному ресурсі НУЦЗ України (<https://nuczu.edu.ua/ukr/>), на кафедральній сторінці за адресою <http://psi.nuczu.edu.ua/uk/navchalnyi-kontent-dlia-dystantsiinoho-navchannia> розташовані тексти лекцій, завдання для самостійної підготовки, методичні розробки з проведення семінарських занять, список рекомендованої літератури, додатковий необхідний матеріал.

Для проведення поточного та підсумкового контролю використовується система тестування Open TEST 2.3.0.

16. Рекомендовані джерела інформації

Базова література

1. Академічне релігієзнавство / [за ред. А. М. Колодного]. – К., 2016.
2. Аляєв Г. Лекції з релігієзнавства / Г. Э. Аляєв, О. В. Горбань, В. М. Мешков / – К., 2016.
3. Головащенко С. Історія християнства: курс лекцій. Навчальний посібник – К.: Либідь, 1999. 352 с.
4. Головащенко С. Біблієзнавство. Вступний курс. – К.: Либідь, 2001. 496 с.
5. Історія релігій в Україні. – К., 2017.
6. Історія релігії: Збірник документів і матеріалів /Упорядники: Е.Бистрицька, І. Зуляк. – Тернопіль: Астон, 2003.524 с.
7. Історія релігії в Україні: Навчальний посібник /А. М. Колодний, П. Л. Яроцький, Б. О. Лобовик та ін. – К.: Т-во «Знання», 1999. 735 с.
8. Історія релігії в Україні: у 10-ти т. //Редкол.: А. Колодний та ін. – К., 2001 – 2013.
9. Кириленко К. М. Релігієзнавство. Київ : Агенство Україна, 2018. 405 с.
10. Кислюк К. В. Релігієзнавство : [підручник]: затв. МОН України як підручник для студ. ВНЗ. Київ : Кондор, 2009. 634 с.
11. Лубський В. І., Бурлак С.М., Вороновська Л.Г., Горбаченко Т.Г. та ін. Релігієзнавство: Підручник / за ред. Лубського В. І., Теремка В. І. – Київ : Видавничий центр «Академія», 2000. – 408 с.
12. Лубський В. І., Теремка В. І., Лубська М. В. Релігієзнавство : підручник. 3-те вид. стереотипне. Київ : Академвидав, 2011. – 464 с.
13. Петрушенко В. Л., Петрушенко О. П., Скалецький М. П. та ін. Релігієзнавство : Навчальний посібник для студентів ВНЗ. 3-тє видання, стереотипне. Львів : Новий Світ – 2000, 2009. – 328 с.
14. Прибутько П. С., Роговенко М. М., Дубчак Л. М., Михайленко Р. В. Релігієзнавство : навчальний підручник: [рек. МОН України як підручник для студ. ВНЗ]. Київ : КНТ : Дакор, 2010. – 207 с.
15. Релігієзнавство : навч. посіб. / [сост. Т. А. Ніколаєнко, А. М. Колодний], – К., 2004.
16. Релігієзнавство : Навч. посібник / [За редакцією С. А. Бубліка]. – К. : Юрінком Інтер, 1998.
17. Релігієзнавство: навчальний посібник / [за ред. Мозгового Л. І., Бучми О. В.]. – 2-ге вид. – К. : Центр учбової літератури, 2008.
18. Релігієзнавство : навч. посібн. / уклад. Фуркало В. С. 2-ге вид., перероб. та доп. Умань : Візаві, 2018. 243 с.
19. Релігієзнавство : навчальний посібник / за ред. Брильова Д. В. Київ : ДУХ І ЛІТЕРА, 2018. 328 с.
20. Релігієзнавство : предмет, структура, методологія / [За ред. А. Колодного, Б. Лобовика] – К., 1996.
21. Релігієзнавство. Підручник / [За ред. Заковича М. М.] – К.,2000.

22. Черній А. М. Релігієзнавство: Підручник. Вид. 2-ге, доп. Київ : Академвидав, 2008. – 400 с.

23. Яроцький П. Л. Релігієзнавство (сучасні релігійні процеси у світі й Україні): підручник. –К.: Кондор Видавництво, 2013.442 с.

Допоміжна література

1. Андрусин Б. А. Церква в Українській Державі 1917 – 1920 рр. (Доба Директорії УНР): Навч. посібник. – К.: Либідь, 1997. – 176 с.

2. Бабій М. Ю. Свобода совісті: філософсько-антропологічне і релігієзнавче осмислення / М. Ю. Бабій. – К., 1994.

3. Біблія. Старий та Новий завіти (будь-яке видання).

4. Брайчевський М. Ю. Утвердження християнства на Русі / М. Ю. Брайчевський. – К., 1989.

5. Буддизм / Я. В. Боцман. – Харків: Фоліо, 2001. – 992 с.

6. Дохристиянські вірування. Прийняття християнства / [за ред. Б. Лобовика]. – К., 1996.

7. Запровадження християнства на Русі. – К., 1988.

8. Здіорук С. І. Суспільно-релігійні відносини: виклики України XXI століття. – К.: Знання України, 2005. – 552 с. //Режим доступу: http://old.niss.gov.ua/book/Zdior_book/index.htm

9. Лубский В. И. Священные книги мусульман как историко-литературный памятник / В. И. Лубский. – К., 1992.

10. Любащенко В. Історія протестантизму в Україні / В. Любащенко. – Львів, 1995.

11. Павлов С. В. Географія релігій / С. В. Павлов, К. В. Мезенцев, О. О. Любіцева. – К., 1998. Пчелинцев А. В. Релігія і право. – 1999. – № 2.

12. Релігієзнавчий словник /За ред. А. Колодного і Б. Лобовика. – К.: Четверта хвиля, 1996. – 392 с.

13. Релігійна свобода : історичне підґрунтя, правові основи і реалії сьогодення. – К., 1998.

14. Українська церква між Сходом і Заходом / [Наук. ред. П. Яроцький]. – К., 1996.

15. Українці : народні вірування, повір'я, демонологія. – К., 1991.

16. Ульяновський В. Церква в Українській Державі 1917 – 1920 рр. (Доба Української Центральної ради): навч. посібник. – К.: Либідь, 1997. – 200 с.

17. Ульяновський В. Церква в Українській Державі 1917 – 1920 рр. (Доба Гетьманату Павла Скоропадського): Навч. посібник. – К.: Либідь, 1997. – 320 с.

18. Филипович Л. Етнологія релігії / Л. Филипович. – К., 2000.

19. Християнство : контекст світової історії та культури. Наук. Збірник. (за ред. А. Колодного і П. Яроцького). – К., 2000.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua>. - Офіційний сайт «Міністерство освіти і науки України»
2. <http://www.osvita.org.ua> - Освітній портал
3. nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
4. Бібліотека ім. Ярослава Мудрого Міжрегіональної Академії управління персоналом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.iapm.edu.ua/library.htm>
- 5.
6. korolenko.kharkov.com. – Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
7. ScienceDirect Freedom Collection – Повнотекстова база даних видавничої корпорації Elsevier
8. SciVerse Scopus – Реферативна база даних та наукометрична платформа видавничої корпорації Elsevier
9. www.liga.net – Комплексна система інформаційно-правового забезпечення.

Розробник: _____

Людмила ВОРОНОВСЬКА